

POKROK PUBLISHING CO.

vydává POKROK ZÁPADU a místní vydání

v Crete pro Saline okres, Neb., v Schuyler a Clarkson pro Colfax okres, Neb., ve Wilson, Kans., pro stát Kansas, v Cedar Rapid, Ia., pro stát Iowa, v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota a v Tyndall, S. D., pro stát South a North Dakotu.

Předplatné:

Pro Spojené Státy \$1.50. Pro Kanadu \$2.00. Do Evropy \$2.50 ročně.

Zásilky peněžní děje se pomocí peněžních poukázek (Money Orders), expresních poukázek (Express Money Orders), bankovních poukázek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise. Oznamujte-li své přestěhování, udejte starou i novou adresu. Dopisy z kruhů čtenářstva ochotně uveřejníme. Musí být slušné, psané bez úmyslu někomu osobně poškodit a podepsány plným jménem, ať již má být v redakci utajeno, anebo s dopisem uveřejněno.

Pohostinství jest sice krásná činnost, ale jsou lidé, kterým měly by se ukázat dveře, hned jak na ně zaklepu.

Přátelství, které nesnese zkoušky, jest jako pojišťovací společnost, jež praskne, když má vyplácet ztráty.

Ti, kdož bývají nejpršnějším kritiky jiných lidí, zapominají, že oni také svému okolí jinak se jeví, než sobě samým.

Chválu, která se podá takovým způsobem, aby někomu jinému hořkost způsobila, neradno přijímat za bernou minci.

O severo-amerických Indiánech se říkávalo, že "nikdy nezapomínají a nikdy neodpouští." Někteří běloši jsou zrovna takoví.

Kdyby ti "praví" česko-američtí svobodníci měli takovou moc jako církev ve středověku, ne hranice na všech stranách by hořelo!

Kdyby někteří lidé dovedli tak milovat, jako nenávidětí dovedou, jak veliká, až k božství se povznášející, byla by láska jejich!

Doufáme, že naši demokratičtí přátelé nebudou obviňovat presidenta Tafta, že to p. Wilsonovi s tou mexickou revolucí sehnal nadrobil.

Ženy v Chicagu mají prý ideální nožky, prohlásil o nehy jeden odborník z obuvnického průmyslu, jehož ideály zcela přirozeně začínají od nohou.

Jako, všichni mrtví, také mistr Jan Hus musí si nechat všecko líbit — i oslavování od lidí, kteří jsou zrovna takoví jako ti, kdož na hranici jej poslali.

Doufáme, že nyní p. Trojan od "Nových Směrů" se zcela jistě polepší — když mu bylo tak důkladně vysvětleno, po jakých křivkách steskách bloudí.

Už i papežové přestali s vynášením kleteb, ale náš svobodomyšlný papežik stále kolem sebe tříská a mlátí "anathematama", jako muž na nejvyšší stupeň zuřivý a smyslů zbavený.

Není v tom celkem nic divného, když "mladí zajci" v lichocení a podkuřování spatřují upřímné přátelství k rodině a pod tím lichocením a podkuřováním ani tu nejčernější duši nerozpoznají.

V New Yorku, dle novinářské zprávy, provedeno bude to největší čištění, jaké kdy podniklo kterékoliv americké město — ale bude to čištění pouze "neřádu" v ulicích a nikoli v politice a policii.

Nevíme, proč ty "echt" svobodomyšlné žurnály se tak rozšiřují, že všechny noviny nejsou takové jako ony. Možná, že tak činí jenom proto, aby idm "echt" pole neubraly, chleba od út jim nervaly — poněvadž tyž chleba po obou stranách mšelem mazány jim neodvídí.

Americká svoboda jest opravdu velkou — na příklad mezi Čechy na velká "světlatá" hrají si někdy a někde lidé, kteří měli by si sednouti s malými záčky do lavice v první třídě a učit se myslit.

Americký lid má prý se ještě mnoho co učit, prohlásil o nehy prezident Taft a možná, že jenom proto americký lid udělal z presidenta Tafta profesora Tafta, aby mohl jej — ten americký lid — učit.

Peněz Rockefellerových bude prý použito na vyhlazení společenského zla, sděluje novinářská depeše, a to jest zcela správné, neboť zlo, které peníze největší měrou zaviniily, měly by peníze, pokud možno, napravit.

O zásadě "o mrtvých jenom dobré" mohou panovati různá mínění, ale jistě neměla by být vykládána v ten smysl, že na živých mohou se páchat ty největší hanebnosti a zločiny, když něčí "business" zdá se toho vyžadovati.

Bývalý senátor Warner Miller z New Yorku, nástupce slavného Roscoe Conklinga v americké sněmovně lordů a kdysi velký boháč, shledal na stará kolena, že mu na zaplacení \$186,168 dluhů zbývá \$20,120. Kdybychom mu projevem vřelých sympatií mohli pomoci, jistě bychom tak učinili.

Dle tvrzení Dra. Shermerhorna z Bostonu, jest prý vědecky možno vytvořit lidský život chemickým a fyzickým procesem a není prý daleka doba, že chemie budoucnosti se v tomto směru uplatní. Celkem však na tu dobu netřeba mnoho spečhati, neboť potom mužů stánu se na světě skoro zbyteční.

Amerika jest zemí velikých možností a příležitostí. Tak zaznamenaly noviny v těchto dnech, že z jednoho duchovního stal se pohrobek, z jednoho bankéře expressák — k vůli zdraví — a z jednoho herce kněz. Ve slavné republice naši ani ten, na němž objeveny všechny hříchy, lehké, těžké i smrtelné, neměl by se vzdátí naděje, že může z něho ještě jednou něco být.

Až dosud v Americe hrál velkou roli "nepřesný zákon", ale při procesu slečny Hasslerové proti milionáři Fischerovi pro zrušení "něžného smlouvy", hrál velkou úlohu a triumfoval "zákon lásky", který prý hezká zalobkyně neporušila, i když se dopustila překročení zákona státu. A to jest úplně správné, neboť co jest vznešenějšího, krásnějšího, pravdivějšího a velebnějšího nad zákon lásky!

Vzpomeneme-li si, že angličtí ministři ani na ulici se neodvažují ze strachu před sufražetkami, i v Japonsku lid kámenoval premiéra Katsuru, že mexický prezident Madero neví dne ani hodiny, kdy půjde za starým Diazem, nebo kdy hlava jeho rozloučí se s ostatním tělem a že bývalého presidenta venezuelského Castra nechtěl ani pustiti do Ameriky, jsme skoro spokojeni se svým skromným a ponížným postavením v životě.

Jeden občan z Mason City, Ia., Charles Crone se jmenuje, prohlásil o nehy s omluvitelnou hrdostí, že za pětadvacet roků manželského života ani jednou u večer bez své lepší polovičky paty z domova nevytáhl a takovým rekordem sotva že se může pochlubit jiný manžel na celém severozápadě. To asi nemůže a může být, že p. Cronova s tím svým panem Cronem byla a jest spokojena, ale jsou opět ženy, jimž takový pečivál do duše by se sprotil.

NA JIN OD RIO GRANDE

Zdali některý národ téžce byl potrestán za hříchy těch, kdož vstali a fiditi měli jeho učení, jest to Mexiko, republika ležící na jihu od Rio Grande. Co do minerálních zdrojů, Mexiko jest jednou z nejbohatších zemí na světě, ne-li

nejbohatší. Také půda jest úrodná, a kdekoliv náležitě vzdělávána byla, štědře odměnila práci a úsilí někdy a někde lidé, kteří měli by si sednouti s malými záčky do lavice v první třídě a učit se myslit.

A přece Mexiko nepoznalo úryklivého vývoje a hospodářského rozkvětu. Za vlády španělské byla země vykořisťována, a když svržen cizí útlak, nebylo o mnoho lépe. Z osvoboditele, Porfiria Diaza, stal se diktátor, tyran. Po dvacet šest roků tento železný muž fidilí osudy své vlastní a během té doby nahromaděna v rukou malého počtu jeho oblíbené nesmírná bohatství, avšak lid zůstával skoro na tomtéž stupni, jako za vlády španělské. Byl pokládán za kořist těch, kdož měli v rukou moc. Přírodních zdrojů zmoenil se americký velkokapitál, poněvadž to s Diazem a jeho oblíbenec uměl. Odhaduje se, že \$600,000,000 amerických peněz investováno jest v Mexiku a kapitál tento leží skoro úplně ladem, neboť poslední čtyři roky zuří v Mexiku téměř neustálé revoluce. Diaz svržen byl revolucí, a sotva že nastupce jeho, Madero, v paláci se ohřál, vypukla revoluce nová.

Co toto píseme, Madero va hvězda zapadá, avšak i kdyby se mu podařilo udržeti se a porazit na hlavu Felixe Diaze a jeho přívržence, nebude v Mexiku pokoj. A nebude tam pokoj, kdyby Madero byl ze země vyhnán a Diaz ovládl, aspoň na dlouho ne. Mexiko má revoluční náře ze femela a žádný z nich není dosti silný, aby ty své odpůrce porazil a později na uzdě udržel. Za každým tím profesionálním revolučním řem jsou mocné zájmy, vždycky někomu se jedná o dosažení moci, aby zemi mohl vykořisťovati, a za těch okolností jsou to těžké smířovacíky.

Sotva kdo může upříti Madero, že měl dobré úmysly s vlastní svojí, ale když konečně moc v rukou měl, seznal, že od dobrých předsevzetí jest k uskutečnění jich daleko. Mexiko úpí pod pozemkovým monopolem a Madero sliboval poměrně rozdělení půdy a dlužno mu doznati, že učinil slabý pokus na splnění svých slibů, nieméně však v tomto směru jest Mexiko jako bývalo. Samotná rodina Maderoova vlastnila za Diaz 16,000,000 akrů půdy a má je dosud. A peoni jsou peoni, bezesky, dále. Nebylo mnoho třeba k podráždění jich proti Maderoovi. Chybu učinil nynější prezident rovněž v tom, že členy své bohaté rodiny odškodnil z veřejné pokladny za peníze vynaložené v revoluci proti Diazovi. Že však jest Madero mužem osobně šlechetným, ukázalo se nejlépe v tom, že Felixe Diaze, synovce starého Porfiria, jenž proti němu revoluce ve Vera Cruz rozvířil a armádu pobouřoval, nedal popraviti, jak starý Diaz jistě byl by učinil, nýbrž dal jej pouze uvězniti. A z vděčnosti Diaz rozvířil proti Maderoovi revoluci znova.

Dnes všude slyšíme, že Spojené Státy měly by v Mexiku zakročiti a snad k tomu dojde, neboť američtí občané nejenom byli na jihu od Rio Grande připraveni o majetkové a jsou mezi raněnými i zabítenými ve městě Mexiku. Že však vláda váhala, že ukvapeně nevrhla do sousední republiky armádu, za to zasluhuje spíše chválu, nežli odsouzení. Nebylo by to tak obtížnou věcí, porazit Mexičany v pravidelných bitvách, kdyby se v nich postavili a snad by Spojené Státy mohly opakovati známou proceduru z r. 1845, kdy tím vojsko všecko před sebou kosoilo, avšak drabná, tak zvaná guerillová válka, mohla by v Mexiku trvati deset neb více roků. Zkušenost máme s Filipin, a to byla hračka u porovnání s tím, co Američany v Mexiku by čekalo. Dnes sice lid tamní jest rozostřán a zuřil tam asi tři neděle revoluce, avšak v jedné věci jest příkladně svorný a za jedno — v nenávisti proti "gringům", Američanům. Kdyby jednou vojsko naše hranice přeskročilo, bylo by v Mexiku po občanské válce a divivější revolucí než ovládala by jedna touha a jeden

duch — vyhnati "gringy". Dlouhá válka s Mexikem vyžádala by si vynaložení mnoha set milionů národního bohatství a obětování do desíti tisíc lidských životů, a mohli bychom očekávati nějaký prospěch dle toho pro Spojené Státy? Přihlížela by k tomu klidně latinská Amerika, přihlížely by k tomu klidně země evropské, kdyby Spojené Státy Mexiko dobyly a si přivlastnily? Pochybujeme. Snad ku kroku tomu budou Spojené Státy někdy donuceny, nedostanou-li Mexikáni rozum, avšak bylo by pro národ náš lépe, kdyby k zakročení dojíti nemuselo.

LIDÉ MEZI LIDMI.

Navštívili jsme o nehy jedno vaudevínní divadlo v Omaze, hlavně k vůli dětem, neboť v jednom čísle programu "vystoupili" evičení medvědi a psi v kousech o pravdu podivuhodných, což byl ovšem pro malé diváky velký požitek. Ostatně ani k vůli sobě jsme toho nehlavili; kus života poznáte všude a to jest kniha, kterou nikdy nedočtete. Jedna lidumilná žena pravila nedávno, že více sezná o skutečném životě v New Yorku, na procházce ze svého bytu v hořejší části města do své kanceláře na Východní straně, nežli by se dověděla ze všech sociologických knih.

Ano, vlny života někdy divně bijí a někdy divně vás zasáhnou. Když Jacob Riis, kterého prezident Roosevelt nazval "tím nejúčinnějším mužem v New Yorku", byl chudákem bez přístřeší, jenž přespával v chodbách, připloužil se k němu jednou a přítulil se malý psík, tak bídny jako on. Přišel po chvíli vypasený policajt a sebral "trampa", který na stanici si přinesl toho jediného přítele, který k němu přišel, neštítel se ho — psíka, tak ubohého, jako byl on sám. Vypasený policajt poručil mu, aby psa vyhodil, a když Riis namítal, že přece nikomu nic nedělá a že si psíka vezme s sebou do cely, zavrou-li jej za to, že jest chudákem o hladu a bez přístřeší, vypasený policajt vytrhl mu zvíře a mrštil jím o zem takovou silou, že bylo po ubohém tvorci. Riis před tím poznal policejní surovost, ale jak později vyprávěl, nikdy v takové svéposti, jako tehdy na stanici. A když z ubožáka bez přístřeší stal se nejlepší policejní zpravodaj v New Yorku, když stal se z něho hledaný spisovatel a v politice muž vlivuplný, učinil mnoho na vyhlazení té policejní brutálnosti v New Yorku.

Tak někdy, z nenadání, perspektiva života zjeví se vašemu duševnímu zraku.

V onom vaudevínním měl jedno číslo zpěvák, dobrý tenor, muž pěkně urostlý, ustrojený jako e-legán, světlák, a zpíval píseň o "tom mém starém dobrém děvčeti", které zdálo se mu tehdy spíše pro něho a na něž tak často vzpomínal, když život rány mu zasadil, a pak měl recitaci, která učinila na posluchače hluboký dojem. "Viděl jsi bratra svého klesati — podal jsi mu ruku..." to by smysl oné recitace, a několi nebylo to nic obzvlášť uměleckého, trvalo to několik okamžiků, než posluchači začali tleskati — neklamný důkaz, že promluveno bylo hlasem pravdivým k srdci lidskému.

"Viděl jsi bližního klesati, podal jsi mu ruku?" Kolik lidí tak činí, o více jich najdete, kteří hotoví jsou udeřiti, když nadíti se mohou nejslabšího odporu, když ví, že rána nejteplejší zasáhne. Než tím nebudí řečeno, že snad nebyli by lidé, kteří by nepodali ruku klesajícímu bližnímu. O nehy jistý čásopek v jednom velikém městě americkém uveřejnil jména mužů, kteří v jeden čas svého života ocitli se až v trestnici, kteří začali nový život a stali se užitečnými členy lidské společnosti. Pochybujeme, že ti občané byli povděční onomu podnikatelskému časopisu za tu pozornost k nim, ale naskytá se otázka: Byli by se mohli znova uchytiti, začíti nový život, kdyby každý se byl od nich odvrátil, poněvadž jednou poklesli, byli by se z nich mohli státi užiteční členové lidské společnosti, kdyby někdo ruku nebyl jim podal?

V tomto nemáme na mysli jenom hmotné přispění. Často povzbuzení, dobré slovo, pozdvihnutí může zoufalejší duši, může býti paprskem světla v těžkých temnotách. Kdo jest bez chyby, a kdo někdy ve svém životě krutého zármutku nezakusil, avšak chodí kolem sebe často lidé s ranami v srdci, aniž by pro sebe vzájemně citu a porozumění měli. Není tolik toho válečského bratrství ve světě, jako mohlo by býti. Byl zbystřen neobyčejně lidský mozek, byl rozšířen lidský intelekt, ale jediné tehdy, když zároveň srdce bylo vzděláno a zušlechťeno, stává se člověk člověkem v plném smyslu toho slova.

BÍLÁ SMRT.

Na smutných, zasněžených pláních jižního pólu, bičovaných blizzardy, kde není života živočišného ani rostlinného, kde jenom Bílá Smrt majestátně si vykračuje a vábí k sobě muže neobyčejně srdatosti a statečnosti, zahynulo pět lidí. Opustili teplé krby rodinné, opustili přátele, pohodlí a civilisaci dvacátého věku, aby se vypravili do neznámých končin, kde věděli, že je očekává strádání, svízele, utrpení. Domnívali se, že světu prokážou velikou službu, zjistí-li, kde přece onen záhadný jižní pól se nalézá. Není tam života, nikdy tam nemůže býti život, ale lidstvo jest zvědavé, věda chtěla míti o jeden poznatek více, a tak k pólu severnímu a pólu jižnímu po desítky výzkumné výpravy podnikány. Lidské i zvířecí kostry označují stopy, kudy se braly.

Severní pól byl konečně objeven, jeden muž se stal slavným, mapy poněkud pozmeněny, a to jest výsledek dlouholetého úsilí, to jest vše, co bylo docíleno nesmírnými oběmi na statečnosti i žitvotech lidských. Jižní pól byl také objeven, Roaldem Amundsenem, a jest v tom kus tragédie, že když výprava zahynuvšího setníka Scotta k vytožené metě pronikla, shledala, že někdo je přešel.

Svět dosud etí a obdivuje hrdiny a hrdinství. Byli to silní, stateční muži, kteří v jižního pólu zahynuli. Nikdo bez vzrušení nemůže čísti zápisky setníka Scotta o tom, jak dovedli hleděti v tvář bližší se k nim Bílé Smrti — metelice a blizzardům, jimž žádná lidská bytost nemohla by vzdorovati na těch ledových, smutných pláních, kde všecko jest bílé jako rubáš mrtvého.

O setníku Oatesovi, ze šestého pluku dragounů, napsal vědec výpravy, setník Scott: "Byla to statečná duše. Spal po celou noc a doufal, že se neprobudí, avšak prociť k ránu. Venku skněl blizzard. Oates řekl: 'Půjdu se podívat ven a budu snad vzdálen nějakou dobu.' Vyšel do blizzardu a od té chvíle jsme jej neviděli." A jiný odstavec: "Věděli jsme, že Oates jde vstříci jisté smrti, a třeba že ehtli jsme jej od toho zraditi, věděli jsme, že byl to čín statečného muže a Angličana."

Scottovo "poselství veřejnosti", toto jeho rozloučení se světem, jest pathetickým na nejvyšší míru. Práví ku konci:

"Psaní jest obtížné. Co na mne záleží, já nehlutuji této cesty, která dokázala, že Angličané dovedou snášeti svízele, pomáhati jeden druhému a umíratí s takovou statečností, jako kdykoli v minulosti. My vzali jsme na sebe risko. Věděli jsme o tom. Věci obrátily se proti nám, a my tudíž nemáme přičin ku steskům, nýbrž skláňáme se před Prozřetelností, rozhodnouti činiti všecko v našich silách až do posledka.

"Avšak, zdali ochotni jsme byli obětovati naše životy tomuto podniku, který jest pro šest našich vlasti, obračim se k svým krajanům, aby hleděli k tomu, by o ty, kdož na nás závisl, bylo náležitě postaráno. Kdyby nám bylo bývalo dopřáno žiti, byl bych měl k vyprávění historiku o srdatosti, vytrvalosti a statečnosti svých druhů, která byla by varuila srdce každého Angličana. Tyto hrubé zápisky a naše mrtvá těla musl mluvit, avšak jistě, jistě taková bohatá země, jako naše, přehledně k tomu, aby o ty, kdož na nás jsou závisl, byla náležitě postaráno.

R. Scott, 25. března 1912." V té naději, kterou setník Scott ve vlast svoji složil, se nezklamal. Pokud peníze jdou, Anglie postarala se velmi štědře o rodiny zahynuvších mužů. A také nelze čísti toto poslední rozloučení setníka Scotta, aniž bychom pocítili obdiv pro hrdiny a hrdinství, ale zároveň třeba litovati, že tolik statečných mužů bylo obětováno Bílé Smrti, na pólu jižním a pólu severním, tolik jich bylo obětováno, aniž by vlastně tím člověčenstvo v němčem získalo.

OHROŽENÁ DŮLEŽITÁ INSTITUCE.

Pokládáme to za svoji svatou povinnost, zdvihnouti hlasu svého proti sveřepému pokusu o zničení instituce nad jiné důležité a užitečné. Podal totiž v těchto dnech kongresník Arthur Laban Bates z Pensylvanie ve sněmovně poslanecké návrh na zastavení vydávání "Congressional Record", kongresních zápisů. — Že ten člověk má srdce něco takového navrhnutí, nechápeme. Na celém světě není tak užitečného žurnálu, jako "Congressional Record."

Žurnál ten vyrobil více velikých a slavných mužů, nežli všechny akademie a učené společnosti na celém světě. Snad každý z vás, mil čtenáři, dostali jste někdy "Congressional Record", obsahující řeč "vašeho" kongresníka a zajisté od té chvíle vyrostl ve vašich očích jako cedr libanonský. Vždyť byli jste uvedeni u vytržení jeho řečí a gratulovali jste si, že jste si zvolili takového chlapíka za kongresníka. Jak neměla by se líbit vám, když celá sněmovna poslanecká nad tou řečí koprněla? Čtete v závorkách (potlesk), (dlouho trvající potlesk), (nadšený potlesk), (hlasy "slyšte, slyšte"), (smích) — to když váš kongresník řekl něco neobyčejně vtipného, (potlesk na galeriích atp., atd. A tento "Congressional Record" každý kongresník má právo poslati bezplatně, bez kolků, každému voliči ve svém distriktu, a rýpnouti ho, "koukáš, co!"

Naše novinářská povinnost, jejíž konání jest někdy velmi trapné, nám káže sice prozraditi, že mnohá ta řeč nebyla vůbec v kongresu přednesena, že snad ji pan kongresník ani nesložil, nýbrž dal si ji napsati někomu jinému, to že on sám si tam vepsal ty projevy souhlasu a nadšení a sázet o svédomitě vysázet — slovem, že kongresnická zdvořilost dovoluje, aby do "Congressional Record" zařazené byly i takové řeči, které nebyly ve sněmovně poslanecké předneseny — ale ono beztak jest tam dosti mluveno — a děje se tím něco zlého, když páni kongresníci posílají z Washingtonu řeči pro "domácí spotřebu" — Může míti onen pan Arthur Laban Bates srdce, aby jim to kazil? Ublíží jim snad jemu tím? Nemají voliči právo věděti, co všechny jejich kongresník by řekl, kdyby jenom příležitosti se mu dostalo? Nemají právo míti čistost radost ze svého kongresníka a gratulovati si, jakého chlapíka si zvolili?

My doufáme, že kongresníci v poslanecké sněmovně Spojených Států povstanou ve spravedlivém rozhořčení jako jeden muž a že porazí, znič a rozdrť tu předlohu Arthura Labana Batese, — že znehrání "Congressional Record" pro své současníky i věky budoucí!

Potřebujete nějakou Tiskovou práci

S důvěrou obraťte se na moderné zařízení, rýse českou, ulicovou číslo: POKROK ZÁPADU, 1417 So. 13th Street